

Consultatiedocument

Implementatie van internationale standaarden voor kwaliteitsbeheersing voor accountantsorganisaties in Wta/Bta

Aanleiding

De Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) heeft de internationale standaarden voor kwaliteitsbeheersing voor accountantsorganisaties (*International Standards for Quality Management (ISQM) 1 en 2*) in beroepsreglementering geïmplementeerd. Het is ook mogelijk dat de wetgever deze kwaliteitsstandaarden in wet- of regelgeving implementeert.

Consultatievragen

- Vindt u dat de wetgever de internationale standaarden over het stelsel van kwaliteitsbeheersing van accountantsorganisaties (ISQM) in wet- of regelgeving moet implementeren?
- Welke argumenten steunen uw standpunt?

Toelichting

- In de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta) zijn in artikel 18 voorschriften opgenomen over het stelsel van kwaliteitsbeheersing van een accountantsorganisatie. In het eerste lid is bepaald dat een accountantsorganisatie een stelsel van kwaliteitsbeheersing moet hebben. Het tweede lid bepaalt hoe dit stelsel op hoofdlijnen moet zijn ingericht. Het derde lid geeft een grondslag om bij algemene maatregel van bestuur nadere regels te stellen over het stelsel van kwaliteitsbeheersing. Dit is gebeurd in het Besluit toezicht accountantsorganisaties (Bta).
- Het Wijzigingsbesluit accountancysector, dat voor consultatie voorligt, voegt in het Bta een nieuw artikel 8b in, ter uitwerking van het nieuwe onderdeel b van artikel 18, tweede lid, Bta artikel 18 Wta, dat bepaalt dat het stelsel van kwaliteitsbeheersing van een accountantsorganisatie de kwaliteit moet borgen van de wettelijke controles. Dit artikel bepaalt dat de borging van de kwaliteit van de wettelijke controle door de accountantsorganisatie er minimaal toe leidt dat 1) de externe accountant bij de voorbereiding en uitvoering van de wettelijke controle een professioneel-kritische houding inneemt, 2) hij een professionele oordeelsvorming toepast en 3) hij de accountantsverklaring met voldoende en geschikte controle-informatie onderbouwt.
- Accountantsorganisaties hanteren de wereldwijde internationale kwaliteitsstandaarden (ISQM) die de *International Auditing and Assurance Standards Board (IAASB)* opstelt. Deze hebben geen rechtstreekse werking. De NBA heeft de ISQM in beroepsreglementering geïmplementeerd op grond van haar bevoegdheid van artikel 19, tweede lid, onder b Wet op het accountantsberoep.
- Deze ISQM zijn te zien als een uitwerking van de verplichting van accountantsorganisaties om een stelsel van kwaliteitsbeheersing te hebben dat in opzet, bestaan en werking de kwaliteit borgt van de wettelijke controles. Zij schrijven voor met welke procedures en maatregelen de accountantsorganisatie invulling geeft aan die opzet, bestaan en werking. De ISQM zijn daarmee naar hun aard eerder als organisatie- en daarmee als kantooreisen te kwalificeren dan als beroepsregels, die rechtstreeks het gedrag normeren van openbaar accountants als beroepsbeoefenaren.
- Bij de aard van de ISQM als organisatie- of kantooreisen zou het echter beter kunnen passen dat de ISQM, of de belangrijkste normen daarvan, onderdeel worden van wet- en regelgeving van de overheid ten aanzien van het stelsel van kwaliteitsbeheersing. Voor accountantsorganisaties zou er dan een geheel van wettelijke eisen bestaan ten aanzien van de opzet, bestaan en werking van het stelsel van kwaliteitsbeheersing die op één plek te vinden zijn. Accountantsorganisaties zouden voor wat betreft deze organisatie-eisen onder één toezichthoudende instantie vallen, te weten de AFM als wettelijk toezichthouder op accountantsorganisaties. Hiermee wordt voorkomen dat zij vallen onder het toezicht van zowel de NBA als de AFM, zoals nu het geval is.
- Een nadeel kan zijn dat de NBA de ISQM in eigen regelgeving zou moeten blijven opleggen aan accountantskantoren die geen wettelijke controles verrichten. Deze categorie kantoren valt immers niet onder de Wta. Zij staan ook niet onder toezicht van de AFM. Verordeningen van de NBA gelden voor deze accountantskantoren.

- Voor de accountant en de accountantsorganisatie zou de reikwijdte van het toezicht op het stelsel van kwaliteitsbeheersing door opname van de ISQM of de belangrijkste normen daarvan eenduidig en volledig zijn. Deze eenduidige reikwijdte zou ten gunste komen van het doen naleven door de accountantsorganisaties van deze belangrijke standaarden. De AFM beschikt immers al over formele, met rechtswaarborgen omklede bevoegdheden om naleving af te dwingen bij accountantsorganisaties.
- Voor de beantwoording van de vraag wat de beste plek is voor het vastleggen van de ISQM1, het Bta of een verordening van de NBA, zijn ook de uitkomsten van een evaluatie van het stelsel van beroepsreglementering die de minister de komende periode laat uitvoeren mogelijk relevant. Zowel de inbreng naar aanleiding van deze consultatie als deze uitkomsten zullen bij de uiteindelijke besluitvorming worden betrokken.